

DISSE BØR DU SE

📌 Anmeldelse

Yngve Sikko

I Munan Øvrelids malerier er lyset noe som bare iblant bryter frem gjennom alt mørket.

Det er noe med bildene. De nærmest suger meg til seg. Jeg blir stående og dvele, ta bilder med mobilen, før jeg dveler litt til. Til slutt blir jeg litt svimmel, og når jeg går, må jeg nesten rive meg løs.

Umørke er en liten utstilling. I alt er det fem bilder av Munan Øvrelid. To av dem oppfattes som små håndbevegelser som lokker deg videre til rommet der de tre store maleriene henger. Det er i dette rommet utstillingen virkelig virker, både i den forstand at den fungerer, og i at den virker i oss.

Kunstutstilling Munan Øvrelid Umørke

Galleri Haaken
Utstillingen står frem
til 13. september.

«A Unicorns Death and the Birth of Speculative Symbolism». Ved hjelp av et 3D-program har Munan Øvrelid brukt seks tepper fra tidlig renessanse som utgangspunkt for vegger, tak og gulv i et rom.

Munan Øvrelid (f. 1978) har utdannelse fra Trondheim og Malmö og har også bodd og virket i Berlin i over ti år. Nå er han hjemme igjen i Oslo. For det meste lager han figurative malerier, og i fjor var han representert på Høstutstillingen med det dunkle bildet Kultur, som forestilte en stue i et borgerlig hjem, pyntet med eksotiske kunstgjenstander - kanskje stjålet eller tilranet.

Øvrelid har også stilt ut i Brasil og i Tyskland, i tillegg til i flere norske gallerier. Men disse bildene er noe helt spesielt sammenlignet med det han har gjort tidligere.

Det aller mest iøynefallende er også det mest interessante ved bildene. De er malt som om vi ser inn i en boks eller et rom der flatene i seg selv er egne malerier. Ved hjelp av et 3D-program har Øvrelid laget collager med utgangspunkt i kunst fra europeisk kanon i perioden 1500-1900.

De originale motivene utgjør veggene, gulvene og takene i et rom som betrakteren titter inn i.

Aller sterkest tiltrekningskraft har *A Unicorns Death and the Birth of Speculative Symbolism*, som denne uken ble innkjøpt av Nasjonalmuseet. Bildet er sammensatt av motiver fra det franske vevarbeidet *La Chasse à la licorne*. Det består av seks tepper fra tidlig renessanse som forestiller

jakten og drapet på en enhjørning - og senere dens gjenoppstandelse i fangenskap.

I tillegg er det kaos over hele linjen: mennesker som ser oppgitt ut, sure, lett irriterte, der de omgitt av hunder og løveaktige skikkelser forsøker å få has på disse enhjørningene som vandrer blant dem.

Det som gjør disse bildene virkelig gode, er ambivalensen som oppstår mellom kunsten som referanse, der den er brukt som utgangspunkt i en 3D-modell og kunsten slik den fremstår for oss som ferdig resultat. Tydeligst kommer det til uttrykk i perspektivet og hvordan det varierer.

Motivene som utgjør vegger, tak og gulv i disse rommene, er malt vekselvis i et moderne sentralperspektiv og et førmoderne hierarkisk perspektiv. I sistnevnte er folk, fe, blomster og bygninger ikke malt slik de ville fremstått for et menneskelig øye, men slik de skulle eller burde fremstå på et symbolsk plan. I det ligger det en avfeiging av det individuelle blikket og et krav om å underkaste seg det kollektive.

At flatene er vegger i et rom, er et morsomt grep. Det gjør en bevisst hvordan vi ser og oppfatter både maleriene og alt det andre som omgir oss her i verden.

Det er ikke lystig selv om det er anstrøk

Øvrelids bilder er umiddelbart iøynefallende, og det er også det umiddelbare ved dem som holder deg fast: et rom – i et rom – i et rom?

av humor her og der. I *A Unicorn's death...* har den inngjerdede enhjørningen fått en skål tomatsuppe med egg å kose seg med bak det hvite gjerdet. Men i *A Throw of the Dice*, som forestiller en rekke scener fra sjøfarten og havet, har alle menneskene på bildet enten druknet eller er i ferd med å gjøre det.

Dette bildet viser aller tydeligst den ugne, smått sjøsyke følelsen som ligger la-

tent i disse tre bildene.

«Umørke» er et rart ord, men det må bety lys. Samtidig minner ordet oss på at det er mørket som setter premissene. Lys, det er bare noe som bryter gjennom en liten stund. Det slumper til å avsløre og belyse, ja, men noen ganger når man skrur det på, får man lyst til å skru det av igjen. I det lille øyeblikket der lyset skinner, gjør en lurt i å titte på Øvrelids bilder.

Øystein Sletten etterlyser informasjon om maleriet han fant i veggen da han pusset opp det gamle huset i Hvitsten ved Oslofjorden.

Fant maleri i veggen

Heidi Borud

Nå etterlyser Øystein Sletten opplysninger om det gamle portrettmaleriet.

Øystein Sletten og Camilla Cecilie Andersen bor i Strandveien i Hvitsten. Da de nylig skulle pusse opp soverommet, kom et maleri til syne i veggen.

- Munch bodde jo i Hvitsten, og vi lurte på om det kunne være han som er kunstneren, sier Sletten.

Han har tatt med maleriet til Blomqvist kunsthandel, men de fant ikke ut hvem som kan være kunstneren.

Nå etterlyser Sletten informasjon om maleriet, og lurte på om noen av Aftenpostens lesere vet hvem som er portrettmalt. Kjenner noen igjen gamle slektninger eller bekjente som hadde tilknytning til Hvitsten?

Huset i Strandveien 42 i Hvitsten har en spesiell historie. Det ble satt opp i 1928 av politikeren og pressemannen Albin Konrad Eines (1886-1947). Han var kommunist, men ble i mellomkrigsårene nazist. Han fikk etter krigen et oppgjør mot seg, ble dømt og døde i fengsel.

Avisene som er brukt til å isolere kroker og krokar i veggen der bildet ble

funnet, er hovedsakelig fra årene 1939-1941, så det er naturlig å tro at bildet har havnet i veggen etter 1941.

- Jeg håper noen kan hjelpe oss med å oppklare dette mysteriet, sier Sletten.

Edvard Munch bodde periodevis i Hvitsten og har malt motiver fra den lille hvite byen ved Oslofjorden. Han kjøpte eiendommen Nedre Ramme gård i november 1910 og beholdt den til sin død i 1944.

Kunsthistoriker og kurator Kari J. Brandtzæg ved Munchmuseet har sett bildet digitalt. Hun tror ikke det er Munch som har malt det.

- Penselstrøkene og paletten er annerledes. Bildet har mer karakter av å være et formelaktig portrett, noe som maleren Henrik Lund er kjent for. Den dystre fargeholdningen fremhever imidlertid en tvilende og alvorstynget mann, antagelig Albin Eines Selv.

Henrik Lund (1879-1935) opererte samtidig med Munch og var en mer dreven og konser-

Hvem er mannen på bildet?

vativ portrettmaler, ifølge Brandtzæg. Lund og klanen hans malte portretter av politikere, kulturfolk og forfattere og hadde stor kommersiell suksess.

Den pensjonerte Munch-eksperten Gerd Woll har også sett bildet digitalt. Hun sier det absolutt ikke er noen grunn til å tro at Munch har malt det.

- Det ligner overhodet ikke på måten Munch malte på. At Munch har bodd i Hvitsten holder overhodet ikke, sier hun.

**Nordstrand
Billakker AS**

**Ditt lokale verksted
for lakkering.....**

av biler, møbler og kjøkken.
PDR lakkeringsfri bulkoppretting.
Vi har også salg av lakkprodukter.

Åpningstider: Mandag-torsdag 07.00-16.00, fredag 07.00-15.00. Cecilie Thoresensvei 7, 1153 Oslo. Tlf. 22 76 99 60
post@nordstrandbillakker.no – www.nordstrandbillakker.no